

El bibliotecari integrat a la Universitat de Girona: propostes de nous serveis bibliotecaris

Damià Gil-Cano

Universitat de Girona. Biblioteca Barri Vell
Ferrater Mora, 1-17001 Girona
damia.gil@udg.edu

Alexandre López-Borrull

Universitat Oberta de Catalunya
Rambla del Poblenou, 156-08018 Barcelona
alopezbo@uoc.edu

Resum:

El canvi del paradigma tecnològic ha provocat un canvi en el consum de la informació. En tant que ubiqua, la informació en format digital és accessible des de qualsevol lloc i en qualsevol moment. En l'àmbit acadèmic aquesta accessibilitat ha provocat, entre altres fets, que la biblioteca física ja no sigui el punt de partida de la recerca acadèmica. En aquest sentit els bibliotecaris universitaris, atents a tots aquests canvis, estan aprofitant aquestes noves oportunitats per a oferir nous serveis adaptats a les noves necessitats informacionals dels seus usuaris. A partir de la figura de recent aparició del bibliotecari integrat s'estudia una possible adaptació dels serveis bibliotecaris de suport a la recerca a la Universitat de Girona. S'analitza l'estat actual i es fan un seguit de propostes amb la intenció de potenciar la col·laboració entre els bibliotecaris i els investigadors a la UdG.

Paraules clau:

Bibliotecari integrat, Universitat de Girona, suport a la recerca, serveis bibliotecaris, innovació bibliotecària.

El bibliotecario integrado en la Universitat de Girona: propuestas de nuevos servicios bibliotecarios

Resumen:

El cambio del paradigma tecnológico ha provocado un cambio en el consumo de la información. En cuanto que ubicua, la información en formato digital es accesible desde cualquier lugar y en cualquier momento. En el ámbito académico esta accesibilidad ha provocado, entre otros hechos, que la biblioteca física ya no sea el punto de partida de la investigación académica. En este sentido los bibliotecarios universitarios, atentos a todos estos cambios, están aprovechando estas nuevas oportunidades para ofrecer nuevos servicios adaptados a las nuevas necesidades informacionales de sus usuarios. A partir de la figura de reciente aparición del bibliotecario integrado se estudia una posible adaptación de los servicios bibliotecarios de apoyo a la investigación en la Universitat de Girona. Se analiza el estado actual y se hacen una serie de propuestas con la intención de potenciar la colaboración entre los bibliotecarios y los investigadores en la UdG.

Palabras clave:

Bibliotecario integrado, Universitat de Girona, soporte a la investigación, servicios bibliotecarios, innovación bibliotecaria.

The embedded librarian at the Universitat de Girona: proposals for new library services

Abstract:

The technological paradigm shift has caused a change in the consumption of information. Ubiquitously, the digital information is accessible from anywhere at any time. Academically this accessibility has led to, among other facts, that the physical library is no longer the starting point of academic research. In this sense librarians, aware of all these changes, are taking advantage of these new opportunities to offer new services adapted to the informational needs of their users. From the emerging figure named embedded librarian, we attempt to study in this work a possible adaptation of library services to research support at the University of Girona. We have analyzed the current status and come up with some proposals intended to enhance collaboration between librarians and researchers at the Universitat de Girona.

Keywords:

Embedded librarian, Universitat de Girona, research support, library services, libraries innovation.

1. Introducció

La biblioteca física ha deixat de ser el lloc on cal anar a buscar la informació de qualitat en l'àmbit universitari. Quan s'emprèn l'activitat investigadora, ja no és el punt de partida de cerca d'informació. Les transaccions del servei de referència han caigut un 45% entre els anys 1999 i 2009 segons un informe de l'Association of Research Libraries¹. Aquest canvi demostra que els investigadors no necessiten visitar la biblioteca per a obtenir informació relacionada amb la recerca acadèmica. El mateix passa amb estudiants, concretament dels Estats Units, com reflecteix l'estudi de Georgas². Aquests estudiants, a més, prefereixen Google a les eines de cerca virtual de la biblioteca entre altres raons perquè, com diu Georgas, és més ràpid. En el cas de la Universitat de Girona l'eina de cerca virtual a la que es fa referència és el *Cercador+*, que és el portal d'accés als recursos electrònics de la Universitat i al que hi poden accedir tots els membres de la comunitat universitària.

L'informe US Faculty Survey 2009 de Schonfeld & Housewright³ confirma aquesta tendència decreixent de l'ús de la biblioteca universitària a la manera tradicional. Concretament, dels anys 2003 al 2009, s'observa que l'ús de l'edifici cau del 12% al 3%; la consulta de l'OPAC cau del 28% al 18%. En canvi l'ús dels motors de cerca generalistes, com per exemple Google Scholar, augmenta del 20% al 32%.

En base a això es podria pensar que la informació que es troba fora, principalment a Internet, és la més rellevant, la més fiable i la més actualitzada. Això comportaria el fet que les consultes als bibliotecaris haurien caigut considerablement en els darrers anys. Per tant, si els usuaris no

van a la biblioteca hauria de ser el bibliotecari qui hauria de sortir dels seus murs i oferir nous serveis adaptats al nou entorn.

Queda clar doncs que la manera de consumir la informació ha canviat i com a conseqüència els bibliotecaris han de sortir de la biblioteca i han d'oferir nous serveis. Com ja deia Castells⁴, el paradigma tecnològic que ell anomena *informacionalisme*⁵ es caracteritza per què la nostra societat està construïda al voltant de les tecnologies de la informació basades en la microelectrònica. Un dels canvis que s'ha donat és la manera d'emmagatzemar la informació. Del format imprès s'ha passat al format digital i en tant que digitalitzada i disponible a la xarxa, la informació és ubíqua. Els usuaris hi tenen accés des de qualsevol lloc, accés que s'ha accentuat darrerament amb l'increment de l'ús dels dispositius mòbils.

L'ús d'Internet, doncs, possibilita que grans paquets d'informació siguin accessibles a temps real des de qualsevol lloc del món. La qüestió és si aquesta informació que es consumeix és l'adequada. La qüestió és també si el temps que s'inverteix en trobar la informació de més qualitat i la més rellevant és l'adequat. Per tant, per una banda, ja no és necessari anar a la biblioteca a trobar la informació però, per l'altra, també s'ha de ser conscient que aquesta autonomia informacional pot dur a quedar-se amb la informació menys rellevant i amb una inversió de temps que pot ser excessiva. En aquest sentit, els investigadors o els grups d'investigadors es veuen sovint afectats per allò que es veu denominant "influxació" o excés d'informació que, com hem assenyalat, no ha de ser tota ella de qualitat. És aquí on es requereix la intervenció d'un professional de

1. David SHUMAKER. *The embedded librarian: Innovative strategies for taking knowledge where it's needed*. Medford, N.J.: Information Today, 2012.
2. Helen GEORGAS. «Google vs. the library: Student preferences and perceptions when doing research using google and a federated search tool». *Portal. Libraries and the Academy*, vol.13, núm.2, 2013, p.165-185.
3. Roger SCHONFELD; Ross, HOUSEWRIGHT. «Faculty survey 2009: Key strategic insights for libraries, publishers and societies» [En línia]. *Ithaka S+R*, 2010. <<http://www.sr.ithaka.org/research-publications/faculty-survey-2009>> [Consulta: 16/03/2013].
4. Manuel CASTELLS. *La sociedad red: Una visión global*. Madrid: Alianza, 2006.
5. **Informacionalisme**. En totes les èpoques anteriors a l'actual la informació i el coneixement han estat bàsics per a aconseguir el poder i la riquesa. Per tant, Castells no considera lícit anomenar a la nostra la *era de la informació*. El que sí que diferencia el nostre temps de les èpoques anteriors és que la nostra societat està construïda al voltant de les tecnologies de la informació basades en la microelectrònica i a aquest paradigma Castells l'anomena *informacionalisme*.

... per una banda, ja no és necessari anar a la biblioteca a trobar la informació però, per l'altra, també s'ha de ser conscient que aquesta autonomia informacional pot dur a quedar-se amb la informació menys rellevant i amb una inversió de temps que pot ser excessiva

©istockphoto/DarrenMower

la informació el qual ha estat format per a triar les fonts de qualitat i, dintre d'aquestes, els documents més pertinents i rellevants.

1.1. *Embedded librarian* o bibliotecari integrat. Definicions

Com a conseqüència d'aquests canvis va prenent força a l'àmbit universitari la figura de l'*embedded librarian* o bibliotecari integrat. Aquesta figura és relativament recent. De fet, el concepte d'*embedded librarian* el va començar a utilitzar al 2004 Barbara Dewey i està inspirat en els *embedding journalists*, periodistes que, a la guerra de l'Iraq, van conèixer amb els soldats americans amb els que van arribar a compartir el dia a dia de les campanyes militars. Des d'aquesta posició van poder explicar *in situ* tots els esdeveniments bèl·lics⁶.

De les diverses traduccions que s'estan utilitzant del terme anglès, com per exemple, bibliotecari incrustat, bibliotecari encastat o bibliotecari integrat, nosaltres utilitzarem aquesta última que és l'emprada també per Torres-Salinas⁷ i que ens sembla la més adient atès que "incrustat" o "encastat" implica una inclusió forçosa més que integradora.

Així David Shumaker, autor que ha estudiat en profunditat aquest perfil, afirma que el bibliotecari hauria d'estar totalment integrat en els grups de recerca. Hauria, per tant, de treballar fora de la biblioteca física.

*"Un bibliotecari integrat és aquell que desenvolupa relacions de treball amb els membres d'un equip o de la comunitat universitària, comparteix la responsabilitat en la consecució dels seus objectius, i fa aportacions personalitzades i d'alt nivell per a l'equip"*⁸.

6. Barbara DEWEY. «The embedded librarian». *Resource Sharing & Information Networks*, vol.17, núm.1-2, 2004, p.5-17.

7. Daniel TORRES-SALINAS. «Incrustados e integrados en la investigación: Los "embedded librarians"» [En línia]. *Grupo ThinkEPI: Estrategia y Prospectiva De La Información*, 2011. <<http://www.thinkepi.net/incrustados-e-integrados-en-la-investigacion-los-embedded-librarians>> [Consulta: 13/04/2013]

8. David SHUMAKER. «Disruption, alignment and embedded librarianship» [En línia]. *The Embedded Librarian*. 2013b. <<http://embeddedlibrarian.com/2013/01/25/disruption-alignment-and-embedded-librarianship/>> [Consulta: 06/04/2013]

Per la seva banda Nicolás Robinson ha elaborat una definició a partir d'un seguit de característiques que hauria de tenir el bibliotecari integrat. Són característiques que els mateixos investigadors han demanat a Robinson que haurien de complir els bibliotecaris.

“Un bibliotecari integrat és aquell que assessori l'investigador sobre com difondre els seus treballs; sobre on publicar-lo; que li gestioni el CV; que s'encarregui de què els seus treballs compleixin els requisits de forma que demanen les revistes; que li indiqui quins són els punts febles de la seva carrera investigadora i en quins punts ha d'incidir més i que li mantingui al corrent de l'aparició de les convocatòries del seu interès”⁹.

Dintre de l'àmbit català Dídac Martínez, de la Universitat Politècnica de Catalunya, enumera les habilitats que ha de tenir un bibliotecari integrat. Entre elles hi ha les de saber organitzar la informació i els continguts de manera rigorosa, buscar informació significativa per a la presa de decisions (aquesta darrera habilitat es relacionaria de forma aproximada amb la intel·ligència competitiva¹⁰), ser proactiu, tenir habilitats TIC, saber idiomes i tenir una visió holística dels problemes¹¹. Totes aquestes habilitats, que ja solen anar associades als bibliotecaris universitaris, són les que ha de tenir també el bibliotecari integrat.

Finalment a l'informe elaborat per Mary Auckland per a *RLUK (Research Libraries UK)* es destaquen 32 habilitats que hauria de tenir aquell bibliotecari que dóna suport a la recerca. D'aquestes 32 habilitats destaquen algunes com, per exemple, el coneixement en profunditat de la disciplina de l'investigador al que es dóna suport; el coneixement de la informació més rellevant publicada en aquella disciplina; l'ha-

bilitat d'establir relacions fortes amb els membres de l'equip de recerca; el disseny de materials per als cursos d'alfabetització informacional; el de formador en habilitats informacionals i el domini de gestors de referències bibliogràfiques¹².

Per tant, i en base a les definicions aportades, es consideraria que un bibliotecari integrat en l'entorn estudiat hauria de començar a establir relacions amb els investigadors a qui dóna suport. Aquestes relacions generarien una confiança que facilitaria la col·laboració i que permetria fer aportacions personalitzades d'alt nivell.

1.2. Diferències entre el bibliotecari integrat i el bibliotecari tradicional

El bibliotecari integrat sorgeix, doncs, de la necessitat de crear nous perfils professionals en l'àmbit de la biblioteca universitària derivats del canvi tecnològic. Aquest perfil, però, no és l'únic. Shumaker¹³ parla de quatre perfils més tot i que cadascun d'ells té característiques comunes a les del bibliotecari integrat. Aquests perfils són el *virtual librarian* (bibliotecari virtual o accessible per accés remot); el *roving librarian* (bibliotecari itinerant accessible a altres llocs diferents de la biblioteca com el bar, els departaments, etc.); el *personal librarian* (bibliotecari-tutor assignat als alumnes de 1r curs universitari) i el *consulting librarian* (centrat en un equip de treball). Shumaker fa la distinció entre tots ells atès que considera a l'*embedded librarian* aquell que està totalment integrat en els equips de recerca. En el cas, però, de la Universitat de Girona la implementació del bibliotecari integrat, com es veurà, no seria tan radical i, com hem comentat, tindria alguna de les característiques dels altres quatre perfils.

9. Nicolás ROBINSON. «El bibliotecario “incrustado”» [En línia]. *Docu ¿Qué?. Entre Olas De Información*, 2010. <<http://entreolasdeinformacion.blogspot.com.es/2010/03/el-bibliotecario-incrustado.html>> [Consulta: 06/04/2013]
10. Montserrat GARCIA-ALSINA; Eva ORTOLL; Alexandre LÓPEZ-BORRULL. «Aplicaciones emergentes de inteligencia competitiva en las universidades». *El profesional de la información*, 2011, vol. 20, n. 5, p. 503-509. <http://eprints.rclis.org/16149> [Consulta: 06/04/2013]
11. Dídac MARTÍNEZ. «El bibliotecario incrustado (the embedded librarian) en las bibliotecas de la Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona Tech» [En línia]. *UPCommons. Portal d'accés obert al coneixement de la UPC*, 2013. <<http://hdl.handle.net/2117/18042>> [Consulta: 13/04/2013]
12. Mary AUCKLAND. «Re-skilling for research: an investigation into the role and skills of subject and liaison librarians required to effectively support the evolving information needs of researchers» [En línia], *RLUK. Research Libraries UK*, 2012, p. 35-38. <<http://www.rluk.ac.uk/files/RLUK%20Re-skilling.pdf>> [Consulta: 19/05/2013]
13. David SHUMAKER. *The embedded librarian: Innovative strategies for taking knowledge where it's needed*. Medford, N.J.: Information Today, 2012, p. 15

Per tal de mostrar d'una manera més visual les diferències que hi ha entre el bibliotecari tradicional i el bibliotecari integrat s'ha elaborat una taula (Taula 1) basada en la visió de Shumaker¹⁴:

BIBLIOTECARI TRADICIONAL	BIBLIOTECARI INTEGRAT
Reactiu – Espera a ser demanat	Proactiu – S'anticipa a les necessitats
Servei individualitzat – Un usuari rere l'altre	Grup de col·laboradors – Grups de recerca – Departament – Estudiants d'un equip per a un projecte – Estudiants en una classe
Estandarditzat – La finalitat és la de donar el mateix servei a tothom. Per exemple: Polítiques bibliotecàries Serveis estandarditzats	Personalitzat – Equips diversos amb necessitats diferents – La flexibilitat és essencial
Transaccions individuals – Les transaccions es mesuren en serveis de referència pres-tats	Projecte amb continuïtat – L'èmfasi canvia de la transacció al projecte: Sessions formatives Documents afegits a llocs vir-tuals comuns de treball – Tot com a integrant d'un flux de treball, no com un element extern i aliè
Servei – Tradicionalment s'ha donat importància al servei, a la seva prestació, al bon tracte a l'usuari, etc.	Associació – Transcendeixen als prestadors de serveis en tant que són so-cis-col·laboradors d'un grup
Substituïble – Tots poden prestar els serveis que prèviament han estat estandarditzats.	Instituïble – Com a soci d'un grup, que coneix i comparteix els seus objectius, etc., és instituïble per un altre

Taula 1. Diferències entre el bibliotecari tradicional i l'integrat, basat en Schumaker (2012)

1.3. El bibliotecari integrat a la Universitat de Girona

La Biblioteca de la Universitat de Girona compta amb la figura del bibliotecari temàtic¹⁵. En tant que expert en les fonts, autors, terminologia i en la disciplina en general a la que dona suport, hauria de ser un bon pont d'enllaç entre els investigadors i la biblioteca. Malgrat tot, com es veurà en els resultats de l'estudi, la meitat dels bibliotecaris temàtics limiten el seu lligam amb la disciplina a la catalogació de fons relacionats amb la mateixa. Un altre aspecte de l'estudi a destacar és la baixa relació acadèmica que hi ha entre els bibliotecaris temàtics i els investigadors del seu àmbit. Aquesta manca de relació pot estar motivada pel desconeixement general per part dels investigadors de la figura del bibliotecari temàtic. Cal afegir que, com s'ha vist a les definicions donades, tant Sumaker¹⁶ com Aukland¹⁷ fan incidència en la necessitat d'establir relacions fortes entre els investigadors i els bibliotecaris. Per tant, aquest seria un aspecte a treballar.

Pel que fa al present treball, atenent a tots aquests canvis esmentats així com a l'aparició d'aquest nou perfil bibliotecari, s'ha dut a terme un estudi a la Biblioteca de la Universitat de Girona sobre com s'hi està adaptant tot fent especial incidència en quin és el grau d'utilització del servei de suport a la recerca a la UdG.

Aquest estudi ha estat motivat per l'observació de l'es-cletxa comunicativa entre els bibliotecaris temàtics i els usuaris a qui donen suport. En altres paraules, hi ha la voluntat d'esbrinar quines són les causes de la baixa col·laboració entre els bibliotecaris i els investi-

14. David SHUMAKER. *The embedded librarian: Innovative strategies for taking knowledge where it's needed*. Medford, N.J.: Information Today, 2012, p.12-13

15. **Bibliotecari temàtic.** És expert en el camp del coneixement al que dona suport (Psicologia, Dret, Història, Matemàtiques, etc.). Ha de conèixer les publicacions més rellevants, els autors de més prestigi, estar familiaritzat amb la terminologia, etc., de la disciplina que té assignada

16. David SHUMAKER. «Disruption, alignment and embedded librarianship» [En línia]. *The Embedded Librarian*. 2013b. <<http://embeddedlibrarian.com/2013/01/25/disruption-alignment-and-embedded-librarianship/>> [Consulta: 06/04/2013]

17. Mary AUCKLAND. «Re-skilling for research: an investigation into the role and skills of subject and liaison librarians required to effectively support the evolving information needs of researchers» [En línia], *RLUK. Research Libraries UK*, 2012. <<http://www.rluk.ac.uk/files/RLUK%20Re-skilling.pdf>> [Consulta: 19/05/2013]

©istockphoto/Ridofranz

gadors¹⁸. Aquesta falta de col·laboració queda reflectida en les dades aportades en l'apartat de resultats d'aquest estudi.

Aquesta baixa col·laboració fa que la informació rellevant a la que els bibliotecaris tenen accés no sigui aprofitada totalment pels investigadors quan tenen una necessitat informativa. Això comporta una pèrdua de temps dels investigadors i un malbaratament de recursos ja que es deixen de consultar algunes fonts de qualitat.

Malgrat aquesta baixa col·laboració, a la Universitat de Girona es segueix la tendència de la resta de les universitats espanyoles¹⁹, en les que el personal està capacitada i predisposat a donar suport a la recerca. Els bibliotecaris van, en alguns casos, més enllà de les seves responsabilitats formals establertes en el seu perfil professional. En

aquest sentit, tot i la voluntat de la Universitat de Girona, reflectida també en el Pla Estratègic de la Biblioteca 2013-2016, d'impulsar el suport a la recerca, encara no s'ha definit explícitament un perfil de bibliotecari per a aquest fi.

2. Metodologia

Per tal de respondre a la qüestió de si realment existeix una esclatxa de comunicació, a la què s'ha fet referència anteriorment, entre els bibliotecaris temàtics i els seus usuaris s'ha preguntat directament a aquests dos col·lectius de la universitat, és a dir, als bibliotecaris i als investigadors. Cal considerar la manca de referents similars a la bibliografia. Si que es troba en els darrers anys bibliografia sobre el bibliotecari integrat relacionat amb la docència²⁰.

Per a la recollida i anàlisi de dades es van emprar mètodes qualitius i quantitius. Els mètodes qualitius mitjançant quatre entrevistes que van servir de base per a redactar les preguntes dels qüestionaris. Els mètodes quantitius mitjançant dos qüestionaris de resposta anònima. El primer d'ells adreçat als investigadors i el segon adreçat als bibliotecaris temàtics. De tots dos s'han tret les dades definitives que han estat analitzades.

Les entrevistes prèvies es van fer per a testejar els qüestionaris i es van dur a terme, en primer lloc, amb dos investigadors de la UdG. D'aquestes entrevistes es van perfilar les 17 preguntes del qüestionari adreçat als investigadors. En segon lloc, es van dur a terme amb dos bibliotecàries temàtiques de la UdG. D'aquestes entrevistes van sorgir les 15 preguntes dels qüestionaris que vam enviar a 22 bibliotecaris temàtics de la universitat que representen el total de la plantilla.

18. **Investigadors.** Malgrat que quan es parla d'investigadors es pensa en el personal docent de la universitat, també s'hauria d'incloure els doctorands, així com els estudiants de màster i grau en tant que tots, en major o menor mesura, duen a terme tasques de recerca en la seva activitat acadèmica

19. Enric CAMÓN. *La funció de suport a la recerca de les biblioteques universitàries espanyoles* [En línia]. Universitat de Barcelona. Departament de Biblioteconomia i Documentació, 2012, p.252. <http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/94138/ECL_TESI_CC.pdf?sequence=1> [Consulta: 06/03/2013]

20. Jeffrey A. KNAPP; Nicholas J. ROWLAND; Eric P. CHARLES, (2014) «Retaining students by embedding librarians into undergraduate research experiences» *Reference Services Review*, Vol. 42 núm. 1, p.129 - 147

Les mostres emprades per a dur a terme l'estudi van ser, per una banda, el 37% del personal acadèmic funcionari pertanyent a grups de recerca de la Universitat de Girona. Per una altra banda, el 100% dels bibliotecaris temàtics, que formen part de la plantilla de la UdG.

Pel que fa al qüestionari dels bibliotecaris temàtics el que es volia constatar era, per una banda, si en aquell moment els professionals de la informació de la UdG tenien la percepció de si realment es veien preparats per a oferir serveis d'alt nivell als investigadors. Per exemple, serveis com els d'assessorament sobre drets d'autor i propietat intel·lectual, factor d'impacte, on publicar els seus articles, etc. Per una altra banda, es volia saber si aquests mateixos professionals estaven assabentats del coneixement real que els investigadors tenien dels serveis que podien oferir-los des de la Biblioteca.

3. Resultats

Sobre les respostes als qüestionaris hi ha una distribució per quasi la totalitat de departaments de la Universitat de Girona, especialment en les àrees d'Enginyeria Mecànica, Psicologia i Química. El percentatge de les respostes dels qüestionaris enviats ha estat, en els investigadors del 71%, i en els bibliotecaris temàtics del 91%.

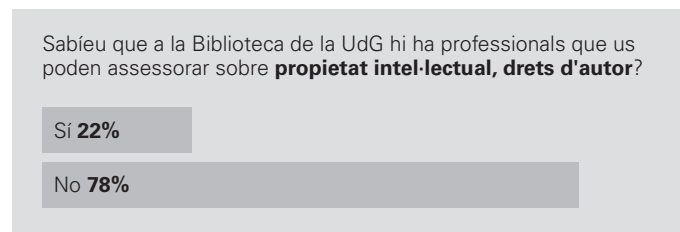
3.1. Respostes dels investigadors

Del bloc de les preguntes referents als **serveis** a la recerca que ofereix la Biblioteca de la UdG es constata que, des de la Biblioteca se'ls ha fet arribar informació. En aquest sentit del 88% dels enquestats que afirma haver rebut aquesta informació, un 77% ho ha fet de manera formal i un 11% de manera informal, mentre que un 13% admet no haver-la rebut.

Quan se'ls va preguntar sobre si coneixien l'existència dels bibliotecaris temàtics especialitzats en el seu àmbit un 22% van respondre que sí contra una majoria que desconeixia l'existència d'aquest perfil professional.

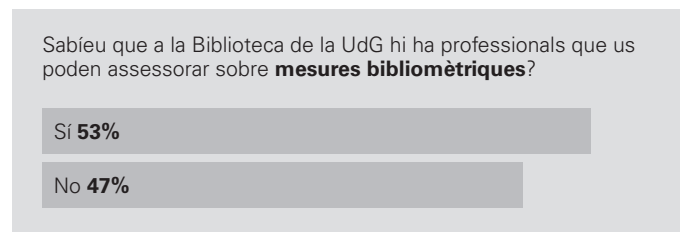
Respecte dels assessoraments sobre propietat intel·lectual, drets d'autor i mesures bibliomètriques (factor d'impacte, índex h, índex d'immediatesa, etc.) la gran majoria dels investigadors, el 81% busquen la informació o bé a Internet o bé al seu entorn acadèmic (col·legues i becaris), mentre que un 7% demanen ajuda a un bibliotecari. Sobre aquest mateix tema se'ls va preguntar si sabien que a la Biblioteca hi havia professionals que els podien assessorar sobre aquestes qüestions i les respostes van ser diferents si es tractava de propietat intel·lectual de si es tractava de mesures bibliomètriques, tal com es pot apreciar a les figures 1 i 2:

FIGURA 1

Coneixement dels investigadors respecte a l'existència de l'assessorament en propietat intel·lectual. Font: pròpia.

FIGURA 2

Coneixement dels investigadors respecte a l'existència de l'assessorament en mesures bibliomètriques. Font: pròpia.

©udg.edu

S'observa aquí que, per una banda, malgrat que més de la meitat dels enquestats, un 53%, sabien que els bibliotecaris els podien assessorar sobre mesures bibliomètriques, era un 7% els que recorrien a ells.

Pel que fa al bloc de **fonts d'informació**, el grau de consulta del cercador generalista Google emprat per a buscar informació relacionada amb la seva recerca és d'un 75%. El 25% restant únicament fan servir cercadors de l'àmbit acadèmic.

Pel que fa a altres fonts de consulta, també d'accés lliure, la gran majoria dels enquestats afirma no conèixer-les. Concretament, un 91% no coneix el metacercador generalista WebCrawler; un 94% no coneix el "web invisible" o "Internet invisible"; i un 70% no coneix els recursos d'*open acces* de revistes (DOAJ²¹), de repositoris (DOAR²²) o de llibres electrònics (DOAB²³). Cal afegir a aquesta última dada, que d'aquests recursos esmentats d'*open acces* un

21% dels investigadors, tot i que sí que els coneixen, no els consulten perquè prefereixen consultar revistes indexades per *ISI Web of Knowledge*.

Sobre la utilització dels recursos i les eines de la Biblioteca veiem que, per una banda, la majoria fan servir la Biblioteca Digital de la UdG, ara anomenat "Cercador +", per a accedir als recursos de subscripció. Concretament un 78% dels investigadors la coneix i la utilitza, tant des dels campus de la UdG com des de fora dels campus. Continuant amb la Biblioteca Digital cal destacar que un 10% la coneix però no la utilitza perquè no hi pot accedir al text complet dels articles; i un altre 12% dels investigadors ni tan sols la coneix.

Per a acabar aquest bloc del comportament informacional, els resultats sobre el coneixement i ús del repositori institucional de la UdG, el DUGi²⁴, la meitat dels investigadors, un 50%, desconeix la seva existència i del 50% restant un 18%, a més de conèixer-lo, col·laboren publicant-hi treballs propis.

Dintre de l'àmbit de les eines **2.0**, la utilització de les xarxes socials, tant personals (Facebook, Twitter, etc.) com professionals (LinkedIn, etc.), està dividida en parts gairebé iguals. Mentre que un 53% les utilitza; o bé per a comunicar-se amb altres membres del grup de recerca, o bé per estar actualitzat sobre notícies, congressos, etc.; el 47% restant creu que no són útils en el seu àmbit professional. La diferència és major quan se'ls pregunta si creuen que les xarxes socials ajuden en gran mesura a generar i difondre coneixement. Aquí, el 64% està d'acord amb aquesta afirmació, mentre que el 36% restant, no ho està. Val a dir, a més, que la majoria dels que utilitzen les xarxes socials estan d'acord amb l'afirmació i, per contra, el 40% dels que no utilitzen les xarxes socials també creuen que ajuden en gran mesura a generar i difondre coneixement.

21. DOAJ (Directory of Open Access Journals) <<http://www.doaj.org>>

22. DOAR (Directory of Open Access Repositories) <<http://www.openoar.org>>

23. DOAB (Directory of Open Access Books) <<http://www.doabooks.org>>

24. DUGi, el repositori institucional de la UdG, conté en format digital i en accés obert la producció acadèmica de la comunitat universitària de la Universitat de Girona, des de treball de final de carrera dels estudiants fins a articles de recerca dels investigadors <<http://dugi.udg.edu/>>

3.2. Respostes dels bibliotecaris

Dels 20 bibliotecaris temàtics que han contestat el qüestionari, la gran majoria van cursar els seus estudis de Biblioteconomia fa més de 10 anys. Els percentatges exactes són els de la figura 3:

FIGURA 3

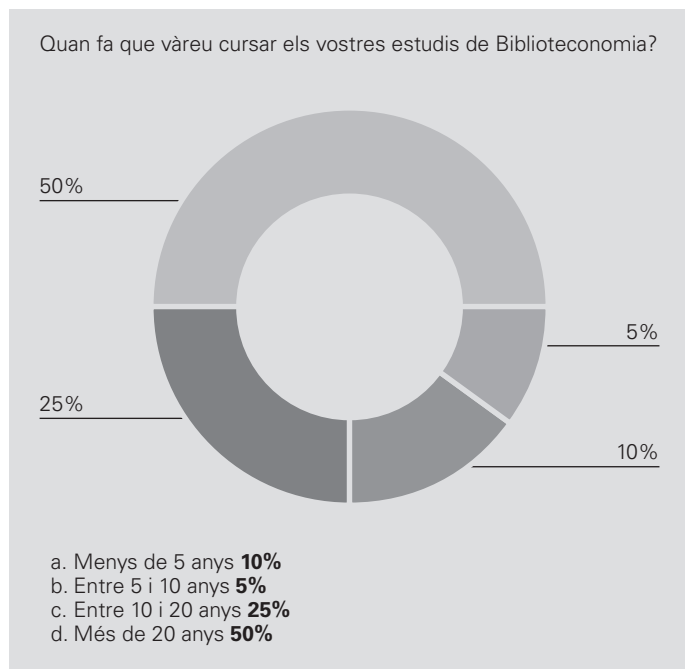

Figura 3. Antiguitat dels anys de titulació dels bibliotecaris temàtics.

De tots ells la majoria, un 75%, creu que els serveis de la Biblioteca ha canviat des de que van acabar els seus estudis mentre que el 25% restant creu que el que ha canviat és la tecnologia però no el tipus de servei. Dels que creuen que el tipus de servei no ha canviat, la majoria són els que fa més de 20 anys que van cursar els seus estudis.

Sobre el reciclatge professional, la majoria, un 80%, actualitza els seus coneixements seguint cursos, seminaris, etc., i ho fan un 65% de manera puntual i un 15% de manera periòdica. Per contra, hi ha un 20% que no segueix cap tipus d'actualització professional, bé perquè no tenen temps, bé perquè creuen que els cursos oferts són molt cars.

Quan se'ls ha demanat citar, sense consultar-ho prèviament, una revista i un autor de prestigi reconegut de l'àrea del coneixement del que són temàtics, dels 20 bibliotecaris enquestats, 9 han pogut citar una revista i un autor, 3 han pogut citar una revista i els 8 restants no han pogut citar ni una revista ni un autor sense haver-lo de consultar abans.

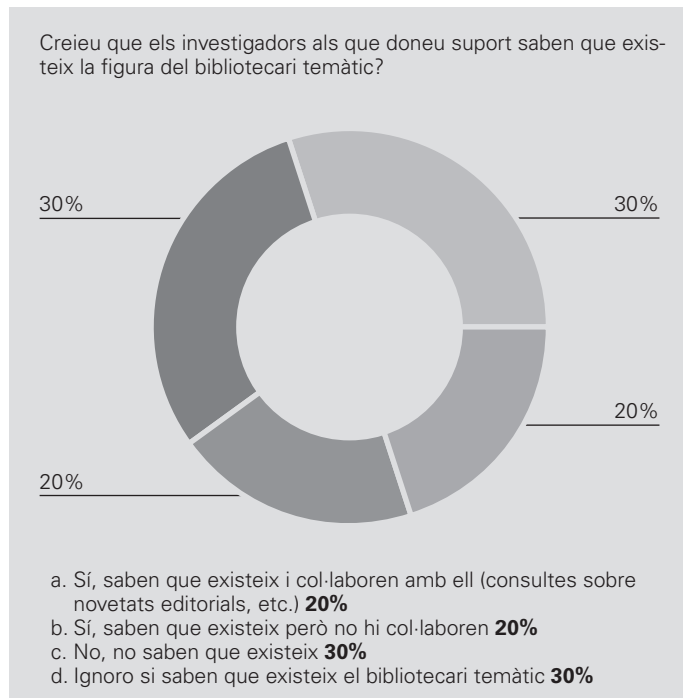
Sobre les tasques específiques que els bibliotecaris realitzen com a temàtics, el 50% únicament cataloga recursos de l'àrea que té assignada, mentre que l'altre 50% dóna suport directe als usuaris que pertanyen a la seva especialitat. De fet el 47% coneixen personalment i tenen una relació professional amb els investigadors dels seu àmbit temàtic i són aquests mateixos els que pensen que els canals de comunicació entre els bibliotecaris i els investigadors als que donen suport funcionen correctament. Malgrat això, hi ha l'altra meitat dels bibliotecaris que creuen que no ho hi ha protocols que facilitin aquest contacte.

El següent bloc de respostes anaven encaminades a esbrinar en quin grau els bibliotecaris coneixien la informació que els investigadors tenen dels serveis i dels recursos bibliotecaris en general.

Sobre si els investigadors coneixen o no el repositori institucional, i en quin grau participen de l'increment del seu fons, gairebé la meitat dels bibliotecaris van respondre que ignoraven si el coneixien. El 55% restant pensaven que sí que era conegut.

Molt més fraccionada ha estat la resposta a la pregunta de si creien que els investigadors coneixien l'existència de la figura del bibliotecari temàtic. Les respostes queden reflectides a la figura 4:

FIGURA 4

Percepció del coneixement de la figura del bibliotecari temàtic per part dels investigadors.

Seguint amb el que coneixen o no els investigadors, a la pregunta de si creuen que estan informats dels serveis de la biblioteca, la seva resposta coincideix aproximadament amb la que van donar els mateixos investigadors. La gran majoria, el 99%, creuen que estan informats, si no de tots els serveis sí d'alguns d'ells.

Finalment, sobre el canvi de model de biblioteca universitària que s'ha produït en els darrers anys arran dels canvis en el paradigma educatiu fruit dels acords de Bolonya, es va preguntar als bibliotecaris temàtics sobre el concepte de CRAI i de com afecta a la seva universitat.

La majoria dels bibliotecaris, un 63%, creu que la biblioteca de la Universitat de Girona funciona més com un CRAI que com una biblioteca universitària tradicional i la majoria dels enquestats ha esmentat, al menys, un valor afegit que aporta el CRAI respecte de la biblioteca tradicional.

A manera de colofó d'aquest bloc val a dir que el 70% dels enquestats està d'acord en què la biblioteca de la UdG té com a missió facilitar l'accés i la difusió dels recursos d'informació i col·laborar en la creació de coneixement. Per contra, el 30% restant creu que aquesta part de la definició, que està inclosa en el Pla Estratègic de Rebiun 2003-2006, no és aplicable a la seva biblioteca.

4. Discussió

4.1. Comportament informacional dels investigadors

És evident que els hàbits de consum d'informació han canviat. També a l'entorn acadèmic. La biblioteca física com a lloc on trobar la informació s'ha substituït en gran mesura per Internet. Concretament, sobre l'ús del motor de cerca generalista Google, cal dir que els hàbits dels investigadors de la UdG són similars als dels seus col·legues americans qui, segons Schonfeld i Housewright²⁵, no només utilitzen cercadors generalistes com Google, sinó que el 32% dels investigadors els utilitzen com a punt de partida de la seva recerca. En el cas de la UdG hem vist que la majoria dels investigadors utilitzen cercadors generalistes per a la seva recerca i això és positiu sempre que es faci una bona avaluació dels resultats. L'autèntic problema no és tant el recurs que es fa servir sinó el temps que es pot arribar a perdre en el procés de cerca i avaluació de documents en aquestes cerques exhaustives dintre de recursos generalistes.

25. Roger SCHONFELD; Ross HOUSEWRIGHT. «Faculty survey 2009: Key strategic insights for libraries, publishers and societies» [En línia]. *Ithaka S+R*, 2010, p.5. <<http://www.sr.ithaka.org/research-publications/faculty-survey-2009>> [Consulta: 16/03/2013]

És en aquest punt on l'investigador pot demanar el suport del **bibliotecari temàtic** del seu àmbit de coneixement. El problema és que, a la UdG, com s'ha vist, la gran majoria desconeix l'existència d'aquesta figura. Tenim aquí, doncs, un problema de màrqueting bibliotecari. Fallen els canals de comunicació; manca una actitud comercial per part dels bibliotecaris, és a dir, una actitud emprenedora per a saber vendre's i saber fer-se valer a la resta de la comunitat universitària. I ens reafirmem quan observem que, segons els resultats obtinguts als qüestionaris, malgrat saber que els bibliotecaris són experts en mesures bibliomètriques com el factor d'impacte, l'índex h, etc., els investigadors prefereixen aclarir els seus dubtes preguntant els seus col·legues o buscant la informació a Internet.

Els canals de comunicació entre bibliotecaris i investigadors tornen a fallar quan veiem que la majoria dels investigadors afirma desconèixer l'existència del DUGi, el **repositori institucional**. Això és greu en tant que la qualitat del repositori institucional influeix en el prestigi de la universitat ja que conté la publicació científica dels seus acadèmics i dóna visibilitat tant als autors com a la mateixa universitat. Tenint en compte la importància del repositori és sorprenent que la gran majoria dels investigadors enquestats no contribueixi amb els seus treballs. Caldria, pot ser, que des de la universitat s'incentivés la via verda²⁶ de publicació de producció científica. El problema, tal com diu Anglada²⁷, pot ser la política de retenció del dret de còpia de les revistes. Tot i això aquesta política mica en mica es va suavitzant i en molts casos es permet la publicació d'articles salvant un període d'embarcament que sol ser de sis mesos. Per tant, una conscienciació i una difusió àmplia i adequada del repositori institucional es podria traduir en un increment considerable del seu fons.

En aquest sentit caldria trobar un punt comú entre els interessos dels investigadors i els de la universitat. Els dels

investigadors són la cerca i l'ús de la documentació científica durant el procés d'investigació així com la publicació dels resultats de les seves investigacions, mentre que els interessos de la universitat són la preservació de la producció científica així com a difusió dels resultats de la investigació²⁸.

4.2. Implicació dels bibliotecaris en el suport de la recerca

Sobre la informació recollida dels qüestionaris del bibliotecaris, una dada important era el temps transcorregut entre el moment en el que van cursar els seus estudis universitaris i l'actualitat. Ens interessava saber si hi havia relació entre el temps transcorregut i la percepció del canvi de serveis derivat del canvi de paradigma tecnològic. La resposta majoritària ha estat que els serveis bibliotecaris sí que han canviat arran dels canvis tecnològics. Només 2 bibliotecaris creuen que els serveis són els mateixos i que l'únic que ha canviat és la tecnologia. La majoria restant són conscients de què precisament el canvi tecnològic (digitalització de la informació) és el que obliga a oferir serveis diferents adaptats al nou entorn.

Conscients de la importància del reciclatge professional la majoria dels enquestats, un 80%, actualitzen els seus coneixements de manera periòdica o puntual. Els motius que al·leguen el 20% restant per a no seguir cursos, seminaris, etc., són falta de temps o falta de diners. Per tant veiem que la majoria dels bibliotecaris sí que estarien preparats per a oferir aquests nous serveis.

Una altra dada que volíem constatar era si el bibliotecari temàtic ho era realment, és a dir, si era realment expert en l'àmbit del coneixement que tenia assignat. La resposta va

26. Alice Keefer (2005). "Aproximació al moviment "open access"". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 15. <<http://bid.ub.edu/15keefe.htm>> [Consulta 20/01/2014]

27. Lluís ANGLADA. «Accés obert, autoarxiu, repositoris i declaració de Barcelona» [en línia], *BiD: Textos Universitaris De Biblioteconomia i Documentació*, núm.20, 2008. <<http://www.ub.edu/bid/20angla3.htm>> [Consulta: 29/04/2013]

28. Anna ROVIRA. «Les biblioteques universitàries i el suport a la recerca» [En línia]. *BiD: Textos Universitaris De Biblioteconomia i Documentació*, núm.18, 2007. <<http://www.ub.edu/bid/18rovir1.htm>> [Consulta: 16/03/2013]

ser que la meitat dels bibliotecaris la única tasca que duen a terme en tant que temàtics és la catalogació del fons de la seva disciplina, mentre que l'altra meitat també donen suport als usuaris del seu camp. Veiem aquí que catalogar el fons de la disciplina no és suficient per a ser temàtics. Per poder donar suport a la recerca el bibliotecari temàtic a la Universitat de Girona hauria d'estar més vinculat als departaments universitaris. De fet, com afirma González²⁹, aquesta vinculació és una de les tendències més consolidades en l'actualitat. Per tant, a la biblioteca de la UdG falta un desenvolupament de les competències pròpies dels temàtics. Els mateixos bibliotecaris són conscients de la poca col·laboració amb els investigadors del seu camp atès que la majoria, un 80% creuen que no saben que existeix el bibliotecari temàtic. Per tant, caldria repensar o impulsar aquest perfil professional per tal que servís de pont cap a la implementació del bibliotecari integrat.

Enllaçant el reciclatge professional amb les funcions del bibliotecari temàtic, possiblement, no és suficient assistir a cursos, seminaris, etc., d'actualització. Per a dur una integració més completa pot ser caldria assistir a conferències, jornades, etc., als que assisteixen els investigadors als que es dona suport, en primer lloc, per estar al cas de les novetats del seu àmbit; i en segon lloc, per a establir relacions amb els investigadors, per donar visibilitat als bibliotecaris i, a partir d'aquí, crear lligams de confiança entre ambdós col·lectius.

Segons Carlson i Kneale³⁰ és bàsic que els bibliotecaris surtin de la zona confortable que vindria a ser la mateixa biblioteca i les tasques tradicionals que es desenvolupen al seu interior. Però, com diuen els mateixos autors, sense risc no hi ha millora. Caldria, a més de pensar, actuar fora de la "capsa" atès que les accions compten més que les paraules.

5. Propostes d'actuació a la Biblioteca de la UdG

Després de la recollida i anàlisi de dades provinents dels qüestionaris i després de l'anàlisi de la literatura sobre el tema tractat hem elaborat un seguit de propostes d'actuació a la Biblioteca de la Universitat de Girona. Per a fer-ho s'ha tingut en compte també el context actual de crisi econòmica que no permet la destinació de partides presupostàries extra ni la dedicació a temps complet de part del personal bibliotecari.

5.1. Creació d'un comunitat de pràctica virtual³¹

És important que, abans d'oferir nous serveis, hi hagi un consens sobre quins serveis s'estan en condicions d'oferir en l'actualitat i quins serveis es podrien oferir en un futur proper. Per una altra banda seria convenient saber si s'està plenament preparat o si caldria actualitzar els coneixements actuals abans d'oferir els nous serveis. Aquestes qüestions s'haurien d'acordar prèviament, s'hauria de determinar una pràctica comuna. Per aquest motiu caldria establir canals de comunicació fluïts i àgils entre els bibliotecaris. Per tant, la primera proposta seria:

- La creació d'un espai virtual per a gestionar les aportacions dels integrants de la comunitat de pràctica.
- La designació d'un moderador que revisi les aportacions i seleccioni la informació útil.

29. Nieves GONZÁLEZ. «Servicios de referencia en bibliotecas universitarias: Tendencias y plan de marketing». *El Profesional De La Información*, vol. Alice Keefer (2005). "Aproximació al moviment "open access"". *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 15. <<http://bid.ub.edu/15keefer.htm>> [Consulta 20/01/2014]

30. Jake CARLSON; Ruth KNEALE. «Embedded librarianship in the research context: Navigating new waters» [en línia]. *College & Research Libraries News*, vol.72, núm.3, 2011, p.167-170. <<http://crln.acrl.org/content/72/3/167.full.pdf+html>> [Consulta: 07/04/2013]

31. Comunitat de pràctica. Grup de persones que comparteixen una preocupació, un conjunt de problemes o un interès comú sobre un tema, i que aprofundeixen el seu coneixement i competència en aquesta àrea a través d'una interacció continuada. (Sanz, 2005)

5.2. Creació de coneixement amb eines 2.0

A l'informe de REBIUN³² ja es contempla l'ús de canals 2.0. Concretament es suggereix crear i mantenir canals 2.0 de comunicació i transferència de coneixement (blocs, wikis, etc.) per a:

- Compartir la investigació
- Compartir recursos
- Compartir resultats

Exemplificarem la nostra proposta amb un cas extret de Belzowski, Ladwig, & Miller³³ on un membre del Departament de Química de la universitat de Notre Dame va dir que, abans, ell solia enviar als seus estudiants a la biblioteca però que, en l'actualitat, ja no ho feia perquè la informació que buscaven la podien trobar en només 2 minuts (presumiblement a Internet). Tot i sent conscient dels aspectes negatius com ara que totes les cerques que feien els estudiants no eren tan efectives com les dels bibliotecaris, ell ho acceptava perquè el seu objectiu era el d'enllaçar la seva classe amb el món real i preferia usar la tecnologia per a estimular l'aprenentatge dintre de la seva classe i del seu laboratori. Tot i això, aquell professor va fer suggeriments sobre com, des de la biblioteca, es podria col·laborar en els processos d'aprenentatge. Les seves propostes, que es podrien adaptar també a la UdG, serien aquestes:

- Emmagatzemar les presentacions d'àudio i vídeo dels estudiants.
- Crear una pàgina de Facebook on es penjarien aquestes presentacions.
- Mantenir la pàgina de Facebook amb enllaços a la pàgina web de l'assignatura.

- Crear un lloc de recursos per a cursos rellevants adreçats als estudiants per a extra-aprenentatge.

Per una altra banda, pensant en els investigadors, la biblioteca podria usar les xarxes socials per a què, a partir del dubte d'una persona es pogués beneficiar la resta del grup³⁴:

- Amb Facebook. Crear una pàgina de Facebook que servís de canal de comunicació directe amb els bibliotecaris temàtics. Aquesta pàgina restringida a un grup de recerca serviria per posar en comú els dubtes i solucions a diverses necessitats d'informació.
- Amb Twitter. En cas d'usar la xarxa social Twitter, es podria fer servir un *#hashtag* a través del qual es pogués seguir la conversació sobre un dubte concret.

5.3. Implementació del *personal librarian*

Aquest és uns dels perfils bibliotecaris que David Shumaker³⁵ estableix en l'àmbit acadèmic. El *personal librarian* o bibliotecari personal s'assigna als estudiants de primer curs. És un bibliotecari temàtic que faria les funcions de tutor al llarg de la seva carrera. L'estudiant s'adreçaria al seu bibliotecari quan tingués una necessitat d'informació que no pugui satisfer o quan tingués qualsevol dubte sobre competències informacionals.

En l'actualitat, a la UdG, la formació que imparteixen els bibliotecaris sobre competències informacionals és obligatòria per als estudiants de primer curs. Aquest fet es podria aprofitar per a donar a conèixer la figura del bibliotecari personal als que comencen la carrera universitària.

32. REBIUN. «Ciència 2.0: Aplicación de la web social a la investigación» [En línia]. *E-LIS, e-Prints in Library & Information Science*, 2011. <<http://eprints.rclis.org/16161/>> [Consulta: 19/05/2013]

33. Nora BELZOWSKI; J. Parker LADWIG; Thurston MILLER. «Crafting identity, collaboration, and relevance for academic librarians using communities of practice» [En línia], *Collaborative Librarianship*, vol. 5, núm.1, 2013, p. 3-15. <<http://collaborativelibrarianship.org/index.php/jocll/article/view/212/187>> [Consulta: 25/04/2013]

34. Nieves GONZÁLEZ. «Servicios de referencia en bibliotecas universitarias: Tendencias y plan de márketing». *El Profesional De La Información*, vol.21, núm.6, 2012, p.567-576

35. David SHUMAKER. *The embedded librarian: Innovative strategies for taking knowledge where it's needed*. Medford, N.J.: Information Today, 2012, p.15

Així, des de bon començament, s'iniciaria la relació estudiant-bibliotecari. Caldria, però, saber si el volum de treball que generaria aquesta relació per al bibliotecari seria, a dia d'avui, assumible tenint en compte el personal disponible.

Amb la implementació d'aquesta figura es pretendria:

- Fidelitzar els usuaris i crear vincles a partir dels quals serà més fàcil col·laborar entre el bibliotecari integrat i el futur investigador.
- Donar visibilitat als bibliotecaris temàtics per tal d'evitar la desconeixença actual reflectida als resultats dels qüestionaris.

5.4. Elaboració d'un pla de màrqueting amb la finalitat de donar visibilitat als bibliotecaris

Com s'ha pogut veure, un dels problemes que arrosseguen els bibliotecaris universitaris és el de la visibilitat. Si els investigadors no saben què fan i què poden oferir, difícilment demanaran el seu suport i menys encara difícilment es podran establir les relacions fortes tan necessàries per la implementació del bibliotecari integrat. Per tant caldria engegar un pla per donar a conèixer els bibliotecaris. Algunes de les accions proposades serien:

- Assistir a conferències, seminaris, etc., on assisteixen els investigadors per tal d'aprofundir en el camp de coneixement que tenen assignat com a temàtics i, al mateix temps, donar-se a conèixer i relacionar-se amb els mateixos investigadors.
- Incloure a la pàgina web dels grups de recerca un enllaç, que podria ser una fotografia del bibliotecari temàtic, per tal de crear un canal directe de consulta entre l'investigador i el bibliotecari.

5.5. Creació d'un servei de xat

Actualment hi ha un servei de resolució de dubtes a la pàgina web de la Biblioteca de la Universitat de Girona com sol haver a totes les universitats. Es tracta del servei "El bibliotecari respon". Els dubtes són recollits per diferents bibliotecaris i s'assegura una resposta en un màxim de 24 hores.

Sovint 24 hores és un període de temps excessiu. Quan es fa recerca la necessitat informativa no pot esperar aquest temps si pensem que, en molts casos, Internet també podria donar la solució, fins i tot a risc de què aquesta no sigui la millor.

Es proposa, per tant, la creació d'un servei de xat, per tant comunicació síncrona, amb un horari concret atès que la mantenció d'aquest servei les 24 hores els 7 dies de la setmana és absolutament inviable. En canvi amb un horari acotat es podria donar resposta immediata a gran part de les necessitats informatives.

Aquest servei, suggerit també per Camón³⁶ i per González³⁷, està inspirat en els que ofereixen biblioteques d'arreu del món com la prestigiosa New York Public Library o també diverses bases de dades com, per exemple, el Live Chat de Scopus que manté el servei 24 hores de dilluns a divendres.

6. Conclusions

"A. J. Anderson escriu al 1989 que un bibliotecari acadèmic és considerat com res més que un empleat enlletit. Els professors són en general amables, però sempre hi ha un

36. Enric CAMÓN. *La funció de suport a la recerca de les biblioteques universitàries espanyoles* [En línia]. Universitat de Barcelona. Departament de Biblioteconomia i Documentació, 2012. <http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/94138/ECL_TESI_CC.pdf?sequence=1> [Consulta: 06/03/2013]

37. Nieves GONZÁLEZ. «Servicios de referencia en bibliotecas universitarias: Tendencias y plan de márketing». *El Profesional De La Información*, vol.21, núm.6, 2012, p.567-576

... hi ha un servei de resolució de dubtes a la pàgina web de la Biblioteca de la Universitat de Girona [...]. Es tracta del servei "El bibliotecari respon". Els dubtes són recollits per diferents bibliotecaris i s'assegura una resposta en un màxim de 24 hores.

©istockphoto/vm

rerefons de condescendència. Si els bibliotecaris encara som percebuts com a empleats enaltits o glorificats, és degut a què els nostres usuaris no han estat ensenyats per a esperar res més de nosaltres³⁸.

El retrat que descriu Anderson no difereix molt de la concepció que es té del bibliotecari a dia d'avui. Estem ben considerats i estem ben valorats però aquesta valoració es fa des d'una visió condescendent. Encara no estem vistos com a "socis" integrants de grups multidisciplinars, entre altres coses, perquè no sabem mostrar tot el nostre potencial com a col·laboradors. Es dona el cas també que els bibliotecaris estem patint un aïllament dels investigadors en tant que aquests recorren a Internet o a col·legues abans que als bibliotecaris per a satisfer una necessitat d'informació. Aquest menor contacte incrementa, per

tant, el desconeixement que els bibliotecaris tenen de les necessitats reals dels investigadors³⁹.

El ventall de tasques que pot desenvolupar el bibliotecari integrat és molt ampli. Des de formador en competències informacionals fins a integrant d'un equip de recerca on comparteix fites i objectius amb la resta d'integrants. Hem vist que per a poder arribar a aquest punt d'integració cal prèviament haver establert unes relacions fortes amb els investigadors. Així doncs separaríem, com fan Caridad i Martínez⁴⁰, els *embedded librarians* en dos grans grups: en primer lloc els **bibliotecaris referencistes** que satisfan les necessitats puntuals dels investigadors (presencials o virtuals), que no estan integrats en grups de recerca i que desenvolupen la seva feina dintre dels murs de la biblioteca; i en segon lloc els **bibliotecaris integrats en equips**

38. Nora BELZOWSKI; J. Parker LADWIG; Thurston MILLER. «Crafting identity, collaboration, and relevance for academic librarians using communities of practice» [En línia], *Collaborative Librarianship*, vol. 5, núm.1, 2013, p. 3-15. <<http://collaborativelibrarianship.org/index.php/jocl/article/view/212/187>> [Consulta: 25/04/2013]

39. Daniel TORRES-SALINAS. «El apoyo a la investigación por parte de las bibliotecas universitarias» [En línia]. 2010. <<http://www.slideshare.net/torressalinas/m2bibliotecarios-integrados-embedded-servicios-de-apoyo-integrales-aplicados-a-grupos-de-investigacin#stats-bottom>> [Consulta: 07/04/2013]

40. Mercedes CARIDAD; Sara MARTÍNEZ. «El bibliotecario integrado en el aprendizaje universitario» [En línia], *El Profesional De La Informacion*, vol.22, núm.2, 2013, p.149. <<http://elprofesionaldelainformacion.metapress.com/app/home/contribution.asp?referrer=parent&backto=issue,9,13;journal,1,88;homemaiublications,1,1;>> [Consulta: 06/04/2013]

de recerca que treballen llargs períodes amb el grup de recerca assignat, comparteixen objectius, mètodes de treball, etc., d'aquest grup, i que desenvolupa la seva feina tant dintre com fora dels murs de la biblioteca sempre amb èxit.

Si atenem a la realitat de la Universitat de Girona, actualment, els bibliotecaris estan més a prop del primer grup que del segon i, si es vol donar un suport més ampli a la recerca, com està previst en el Pla Estratègic de la Biblioteca 2013-2016, s'haurien de poder compatibilitzar totes dues modalitats bibliotecàries. S'ha de poder combinar el treball dintre de la Biblioteca amb el treball fora dels murs. Atesa la situació econòmica del país i ateses les fortes retallades pressupostàries de l'administració, la universitat no es pot permetre tenir a part de la plantilla de bibliotecaris treballant exclusivament fora de la biblioteca ja que actualment la plantilla està reduïda al màxim i no es pot prescindir de part de l'equip.

Per tant del ventall de tasques que són pròpies dels bibliotecaris integrats tindríem aquelles que es duen a terme actualment i que són:

- Formació personalitzada sobre cerca d'informació de qualitat
- Assessorament sobre gestors bibliogràfics
- Assessorament sobre propietat intel·lectual i drets d'autor

De les tasques que no es fan actualment i que amplien l'espectre de les que donen suport a la recerca serien, entre altres:

- Assessorar sobre on publicar els treballs
- Assessorar sobre com fer difusió dels treballs de l'investigador (xarxes socials acadèmiques, repositoris institucionals, etc.)
- Assessorar sobre com fer màrqueting del mateix investigador (xarxes socials acadèmiques, directoris, etc.)

- Gestionar el CV dels investigadors
- Assessorar sobre els requisits que han de complir els treballs per a la seva publicació a les revistes
- Assessorar sobre quin són els punts febles i quins punts ha de potenciar l'investigador en la seva carrera
- Mantenir informats els investigadors sobre convocatòries del seu interès

En el fons, algunes d'aquestes tasques són també reptes que el propi personal acadèmic també ha de dur a terme i per tant la proposta apunta en la línia de la sinergia i la col·laboració entre els dos estaments⁴¹. Com a principal conclusió i la línia de futur, el suport real i ampli a la recerca que es vol donar des de la Universitat de Girona, tal com es preveu en el darrer pla estratègic de la Biblioteca, implica repensar i ampliar el ventall de tasques que es poden dur a terme dintre i fora de la Biblioteca de la Universitat de Girona.

Bibliografia

Pla estratègic 2013-2016. Universitat de Girona. Biblioteca [En línia], Girona: Biblioteca UdG, 2013. <http://www.udg.edu/Portals/138/documents/info_estrategica/PlaEstrat%C3%A8gic_2013_2016.pdf> [Consulta: 04/05/2013].

ANGLADA, Lluís. «Accés obert, autoarxiu, repositoris i declaració de Barcelona» [en línia], BiD: *Textos Universitaris De Biblioteconomia i Documentació*, núm.20, 2008. <<http://www.ub.edu/bid/20angla3.htm>> [Consulta: 29/04/2013].

ANGLADA, Luís. «Bibliotecas universitarias: Cabalgando la tecnología, siguiendo al usuario» [En línia], *El Profesional De La Información*, vol.21, núm.6, 2012, p. 553-556. <<http://dx.doi.org/10.3145/epi.2012.nov.01>> [Consulta: 29/04/2013].

41. Alexandre López-Borrull (2014). "Retos de la comunicación científica". *Anuario ThinkEPI*, vol. 8, p. 203-207

AUCKLAND, Mary. «Re-skilling for research: an investigation into the role and skills of subject and liaison librarians required to effectively support the evolving information needs of researchers» [En línia], *RLUK. Research Libraries UK*, 2012. <<http://www.rluk.ac.uk/files/RLUK%20Re-skilling.pdf>> [Consulta: 19/05/2013]

BELZOWSKI, Nora. F.; LADWIG, J. Parker; MILLER, Thurston. «Crafting identity, collaboration, and relevance for academic librarians using communities of practice» [En línia], *Collaborative Librarianship*, vol. 5, núm.1, 2013, p. 3-15. <<http://collaborativelibrarianship.org/index.php/jocl/article/view/212/187>> [Consulta: 25/04/2013]

BERTOLINI, María Violeta. «Embedded librarian: Bibliotecarios "integrados" o "incrustados" en la organización» [En línia], *Infotecarios*, 2013. <<http://www.infotecarios.com/mariavioletabertolini/embedded-librarians-bibliotecarios-integrados-o-incrustados-en-la-organizacion>> [Consulta: 30/03/2013]

CAMÓN LUIS, Enric. *La funció de suport a la recerca de les biblioteques universitàries espanyoles* [En línia]. Universitat de Barcelona. Departament de Biblioteconomia i Documentació, 2012. <http://www.tdx.cat/bitstream/handle/10803/94138/ECL_TESI_CC.pdf?sequence=1> [Consulta: 06/03/2013]

CAMÓN LUIS, Enric; REY MARTÍN, Carina; BALAGUÉ MOLA, Núria. «El suport a la recerca de les biblioteques universitàries catalanes: estat actual» [En línia]. *BiD: Textos Universitaris De Biblioteconomia i Documentació*, núm.29, 2012. <<http://bid.ub.edu/29/camon1.htm>> [Consulta: 16/03/2013]

CARIDAD SEBASTIÁN, Mercedes; MARTÍNEZ CARDAMA, Sara. «El bibliotecario integrado en el aprendizaje universitario» [En línia], *El Profesional De La Información*, vol.22, núm.2, 2013, p.149. <<http://elprofesionaldeinformacion.metapress.com/app/home/contribution.asp?referrer=parent&backto=issue,9,13;journal,1,88;homemainpublications,1,1;>> [Consulta: 06/04/2013]

CARLSON, Jake; KNEALE, Ruth. «Embedded librarianship in the research context: Navigating new waters» [en línia]. *College & Research Libraries News*, vol.72, núm.3, 2011, p.167-170. <<http://crln.acrl.org/content/72/3/167.full.pdf+html>> [Consulta: 07/04/2013]

CASTELLS, Manuel. *La sociedad red: Una visión global*. Madrid: Alianza, 2006

DEWEY, Barbara I. «The embedded librarian». *Resource Sharing & Information Networks*, vol.17, núm.1-2, 2004, p.5-17

GEORGAS, Helen. «Google vs. the library: Student preferences and perceptions when doing research using google and a federated search tool». *Portal. Libraries and the Academy*, vol.13, núm.2, 2013, p.165-185

GONZÁLEZ-FERNÁNDEZ-VILLAVICENCIO, Nieves. «Servicios de referencia en bibliotecas universitarias: Tendencias y plan de márketing». *El Profesional De La Información*, vol.21, núm.6, 2012, p.567-576

KEEFER, Alice. (2005). «Aproximació al moviment "open access"». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, desembre, núm. 15. <http://bid.ub.edu/15keefe.htm>

KNAPP, J.A.; ROWLAND, N. J.; CHARLES, E. P. (2014) «Retaining students by embedding librarians into undergraduate research experiences» *Reference Services Review*, Vol. 42 núm. 1, p.129 - 147

LACKIE, Robert J. «Those dark hiding places: The invisible web revealed» [En línia]. *Library rider*, 2001. <http://www.robertlackie.com/Those%20Dark%20Hiding%20Places_%20The%20Invisible%20Web%20Revealed.pdf> [Consulta: 19/04/2013]

LÓPEZ-BORRULL, A. (2014). «Retos de la comunicación científica». *Anuario ThinkEPI* vol. 8, p. 203-207

MARTIN, Elain R. «Highlighting the informationist as a data librarian embedded in a research team». *Journal of eScience Librarianship*, vol.2, núm.1, 2013, p.1

MARTÍNEZ, Dídac. «El bibliotecario incrustado (the embedded librarian) en las bibliotecas de la Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona Tech» [En línia]. *UPCommons. Portal d'accés obert al coneixement de la UPC*, 2013. <<http://hdl.handle.net/2117/18042>> [Consulta: 13/04/2013]

NORELLI, Barbara P. «Embedded librarianship, inside out» [En línia]. *Public Services Quarterly*, vol.6, núm.2, 2010, p.69-74. <<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15228959.2010.502879>> [Consulta: 19/04/2013]

REBIUN. «Ciencia 2.0: Aplicación de la web social a la investigación» [En línia]. *E-LIS, e-Prints in Library & Information Science*, 2011. <<http://eprints.rclis.org/16161/>> [Consulta: 19/05/2013]

ROBINSON, Nicolás. «El bibliotecario "incrustado"» [En línia]. *Docu ¿Qué?. Entre Olas De Información*, 2010. <<http://entreolasdeinformacion.blogspot.com.es/2010/03/el-bibliotecario-incrustado.html>> [Consulta: 06/04/2013]

ROVIRA i FERNÁNDEZ, Anna. «Les biblioteques universitàries i el suport a la recerca» [En línia]. *BiD: Textos Universitaris De Biblioteconomia i Documentació*, núm.18, 2007. <<http://www.ub.edu/bid/18rovir1.htm>> [Consulta: 16/03/2013]

SANZ, Sandra. «Comunidades de práctica virtuales: Acceso, uso y contenidos» [En línia]. *Revista De Universidad y Sociedad Del Conocimiento*, vol.2, núm.2, 2005. <<http://www.uoc.edu/rusc/2/2/dt/esp/sanz.pdf>> [Consulta: 19/05/2013]

SCHONFELD, Roger. C.; HOUSEWRIGHT, Ross. «Faculty survey 2009: Key strategic insights for libraries, publishers and societies» [En línia]. *Ithaka S+R*, 2010. <<http://www.sr.ithaka.org/research-publications/faculty-survey-2009>> [Consulta: 16/03/2013]

SHUMAKER, David. *The embedded librarian: Innovative strategies for taking knowledge where it's needed*. Medford, N.J.: Information Today, 2012

SHUMAKER, David. *The embedded librarian*, [En línia]. 2013a. <<http://embeddedlibrarian.com/>> [Consulta: 04/03/2013]

SHUMAKER, David. «Disruption, alignment and embedded librarianship» [En línia]. *The Embedded Librarian*. 2013b. <<http://embeddedlibrarian.com/2013/01/25/disruption-alignment-and-embedded-librarianship/>> [Consulta: 06/04/2013]

TORRES-SALINAS, Daniel. «El apoyo a la investigación por parte de las bibliotecas universitarias» [En línia]. 2010. <<http://www.slideshare.net/torressalinas/m2bibliotecarios-integrados-embedded-servicios-de-apoyo-integrales-aplicados-a-grupos-de-investigacin#stats-bottom>> [Consulta: 07/04/2013]

TORRES-SALINAS, Daniel. «Incrustados e integrados en la investigación: Los "embedded librarians"» [En línia]. *Grupo ThinkEPI: Estrategia y Prospectiva De La Información*, 2011. <<http://www.thinkepi.net/incrustados-e-integrados-en-la-investigacion-los-embedded-librarians>> [Consulta: 13/04/2013]

UNIVERSITAT DE BARCELONA. «Web invisible. teaching library internet workshops. University of California Berkeley» [En línia]. *Universitat de Barcelona*, 2002. <<http://www.ub.edu/forum/Conferencias/invisible.htm>> [Consulta: 18/04/2013]

WILSON, Kristen. «Librarian vs. (open access) predator: An interview with jeffrey beall» [En línia]. *Serials Review*, 2013. <<http://dx.doi.org/10.1016/j.serrev.2013.04.013>> [Consulta: 24/05/2013]